

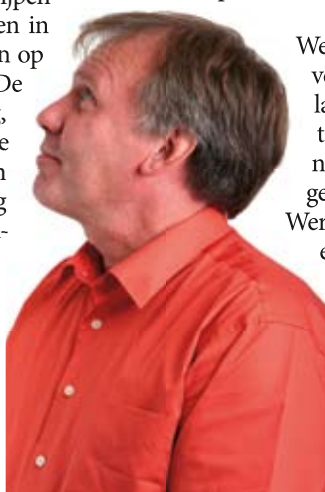
Een snelweg naar een duurzame samenleving

Als het Wereld Natuur Fonds en de Wereldbank een samenwerkingsverband aangaan dat het gebruik van natuurlijke grondstoffen en middelen omzet in een staatschuld, dan kan efficiënt gebruik ervan ook voor de aflossing van deze staatschuld worden ingezet. Door middel van een relatief eenvoudige aanpassing van de economische afspraken, kunnen de alle milieubelastende landen gemotiveerd worden om ingrijpende veranderingen structureel door te voeren in hun beleid. Dit zal een direct gevolg hebben op hun staatschuld en de aflossing daarvan. De grootste tegenstander van milieuwetgeving, de Verenigde Staten, zal van de ene op de andere dag een voortrekkers rol gaan spelen om op termijn hun enorme staatschuld weg te werken en de economie weer vlot te trekken.

De mensheid heeft zichzelf verstrikt in een collectieve organisatie die is gebaseerd op economische groei en concurrentie. Dat ging allemaal goed totdat een jaar of dertig geleden een bepaalde natuurlijke grens werd doorbroken. Op dat moment verbruikte deze organisatievorm veel meer natuurlijke middelen dan ons leefomgeving kon opbrengen. De opgebouwde reserves van de aarde worden in versneld tempo geplunderd terwijl het einde zich aftekent in een uiterst nabije toekomst. Reeds 30 jaar geleden werden doemscenario's beschreven door intellectuelen en wetenschappers en zijn we gewend geraakt aan de vele verontrustende effecten van onze welvaart: verwarming van de aarde, zure regen, stofdeeltjes, verdwijnen van het poolijs en ga zo maar door. Volgens recente rapporten hebben we in 2050 twee aardbollen nodig om de mensheid te voorzien van de nodige middelen om de huidige manier van leven in stand te houden. Dramatische, wereldschokkende taferelen worden ons door vooraanstaande en gewaardeerde mensen voorgeschoteld.

Toch blijken de grote wereldeconomische machten niet in staat om collectief de problemen te erkennen. Er worden nog steeds oorlogen gevoerd wegens het economische belang van olie en het westerse welvaart systeem wordt nu ook uitgebreid geadopteerd door enorme Oosterse landen, hetgeen de problemen exponentieel dreigt

te vermenigvuldigen. De reden van deze collectieve zelfmoord is dat het milieu geen plaats heeft in het economische plaatje van overheden, integendeel. Olie en andere grondstoffen zijn levensaders die economieën in stand houden. Alleen een equivalente financiële tegenpool binnen de vele staatsbegrotingen kan deze paradoxale impasse noch doorbreken.

Westerse economieën zijn opgebouwd uit verschillende inkomstenbronnen. De belangrijkste daarvan zijn belastingen op toegevoegde waarde en arbeid. De economische groei van de landen is verder gefinancierd door staatsleningen van de Wereldbank. Deze schulden zijn zo groot dat er ook weer collectieve afspraken over zijn gemaakt om ze aan banden te leggen, met name omdat de druk van de rente en aflossingen erg groot is op de jaarlijkse uitgaven van een land. In de Nederlandse begroting voor 2007 is bijvoorbeeld bijna 9% gereserveerd voor renteaflossing van deze schuld. Dat is net zoveel als wij uitgeven aan onze veelbesproken zorg! Nu is Nederland niet de enige. Alle landen hebben deze last

waarbij Amerika zelf de koploper is. Juist daarom zijn regeringen gebonden aan hun groeiprocessen en kunnen zij bijna onmogelijk fundamentele veranderingen doorvoeren, zonder hun eigen welvaart op spel te zetten.

Dit kip en ei verhaal is moeilijk te doorbreken. Als men doorgaat zoals nu dan stevenen we lijnrecht af op een collectieve zelfmoord op korte termijn. Als we de zaak op zijn kop zetten hebben de kans om onze welvaart zodanig te verstoren dat het niet meer in stand gehouden kan worden. Toch is iedereen zich langzaam bewust van de noodzaak om economieën snel en fundamenteel aan te pakken. Bill Clinton heeft grote steden weten te overtuigen concrete acties te ondernemen om hun CO2 uitstoot drastisch te verminderen. Al Gore reist de wereld rond met zijn film over de effecten rond klimaatverandering, en onze eigen kroonprins Willem Alexander doet veel werk op gebied van bewustwording over drinkwater. Politici willen deze processen

onderbrengen in het bedrijfsleven en zien dat daar veel groeipotentieel door innovatie en verandering. Maar het gaat niet snel genoeg, met name omdat deze belangrijke individuele acties nog los staan van een collectief beleid dat nog veel te verweven is met het verleden.

Ondertussen zijn er verschillende wereldorganisaties die de ecologische voetafdruk van de mens in kaart hebben gebracht sinds het begin van de jaren 90. Deze rapporten brengen de beschikbare grondstoffen in kaart. Ze zijn onderverdeeld in twee groepen, de fossiele grondstoffen die miljoenen jaren tijd nodig hebben om zich aan te vullen en de niet-fossiele grondstoffen die binnen redelijke termijn zich kunnen aanvullen. Door deze totale beschikbaarheid te projecteren op het verbruik per land in de wereld kan een maatstaf worden gepresenteerd van de ecologische verantwoordelijkheid per inwoner. Ofwel de ecologische voetafdruk van elke bewoner van de aarde op elk willekeurig moment. Door collectieve en individuele bewustwording en acties kan deze voetafdruk groter of kleiner worden. Het is natuurlijk in ons aller belang dat het juist kleiner wordt. Dat kan op verschillende manieren snel gebeuren. Als we meer nadruk leggen op grondstoffen die zich snel aanvullen wordt de voetafdruk kleiner. Door grondstoffen volledig te hergebruiken doen we geen verdere aanslag meer op de beschikbare grondstoffen in de wereld, en ga zo maar door.

Als we nu op wereldniveau duidelijke afspraken kunnen maken over deze voetafdruk, net zoals we dat doen door bijvoorbeeld de economisch groei te beoordelen op basis van een hele serie meetpunten, dan kunnen we landen ook beoordelen en verantwoording laten afleggen over hun ecologische bijdrage. Natuurlijk weten wij sinds Kyoto dat landen daar niet gevoelig voor zijn. Daarom is het tevens nodig dat deze voetafdruk gezien wordt als een levensader van het menselijk voortbestaan. Dit kan alleen door het te integreren in het economische systeem dat we nu wereldwijd hanteren en binnen elke begroting van een land. Vandaar dat we de Wereldbank, of een soortgelijke onafhankelijk erkende organisatie, uitvoerend verantwoordelijk moeten maken voor de balans van deze eco-economische meetinstrumenten. Landen

zouden een overgangperiode van 10 jaar kunnen krijgen om hun voetafdruk drastisch te reduceren. Vanaf een bepaalde datum zou elke afwijking van de norm naar boven door de Wereldbank ingevuld worden als een toename van de staatsschuld. Een afwijking naar beneden echter, een kleinere voetafdruk dus, zou ten goede komen aan de algemene ecobalans en gehonoreerd worden door de Wereldbank met een evenredige vermindering van de staatsschuld en rentepercentage.

Op deze manier zou elk westers land een stimulans krijgen om duidelijke ingrijpende maatregelen te nemen die direct op invloed zou zijn op de overheidsbegroting. Deze politieke stimulans kan dan met net zoveel verve gebracht worden als de huidige argumenten voor groei en werkgelegenheid. De effecten van deze eco-economische maatregelen zouden die van de oliebelangen wel eens kunnen overschrijden waardoor innovatie en creativiteit ook industriële en volksbelangen zouden stimuleren en rechtstreeks een bijdrage leveren aan de rijksbegroting. De vermindering van de staatsschuld levert tevens veel extra middelen op die ten goede kunnen komen van het behoud van een sociale zorgstaat binnen de dynamiek van groei en welvaart.

Aangezien het begrip "economie" gebaseerd is op afspraken en de Wereldbank een collectieve verzameling van deze afspraken, is de verandering niet zo moeilijk door te voeren. Zeker zal de V.S het voortouw willen nemen omdat het de twee factoren voor succes vertegenwoordigt: een grote creatieve daadkracht en een enorme staatsschuld. Als Amerika ja zegt tegen het programma dan zal het gefragmenteerde Europa geen tijd verspillen aan onderlinge discussies maar snel aansluiten met een verrijkt en agressief initiatief. Als we het goed bekijken zijn de eerste concrete stappen al gezet en is het alleen maar een kwestie van goede wil en daadkracht om dit wereldwijd ook onder een herkenbare paraplu te hangen. Als dat lukt zal de wereld er over 10 jaar heel anders uitzien, dankzij het concurrerende groei karakter van de mensheid en ons innovatieve talent dat nu volledig zijn weg kan vinden in iets waar we allemaal achter kunnen staan.

Jean-Paul Close helpt bedrijven om zich duidelijk te profileren in de door hem gedefinieerde ME1 of ME2 organisatie alternatieven. Hij kijkt kritisch naar volgg gedrag in moeilijke situaties.

Close is auteur en spreker en schroomt niet om zijn uitdagingen om te zetten in daden.

Voor meer informatie: jeanpaulclose@speakersacademy.nl

